

Factsheet: Regeling kwalificerende buitenlandse belastingplicht (verkort)

1. *Situatie*

De regeling kwalificerende buitenlandse belastingplicht (kbb), ingegaan op 1 januari 2015, vervangt het keuzerecht van buitenlands belastingplichtigen te worden behandeld als een binnenlands belastingplichtige. De regeling verdeelt buitenlands belastingplichtigen in “kwalificerend buitenlands belastingplichtigen” (met belastingvoordelen) en “buitenlands belastingplichtigen” (zonder deze). Belastingvoordelen zijn bijvoorbeeld fiscale aftrekposten en heffingskortingen. Nederlands belastingplichtigen buiten de EER, Zwitserland en de BES landen zijn van kwalificeren uitgesloten. Emigranten binnen de genoemde landen moeten om te kunnen kwalificeren voldoen aan de voorwaarde dat 90% van het inkomen in Nederland wordt belast.

2. *Beschouwing*

Belastingplichtigen die niet kwalificeren zijn vaak toch voor het grootste deel van hun inkomen onderworpen aan de hoge Nederlandse belastingtarieven. Wij zien deze regeling als onverantwoord. Het lijkt ons ook ondenkbaar dat voor een groep binnenlands belastingplichtigen in een klap de belastingvoordelen zouden zijn geschrapt.

De regeling kbb is ingegaan zonder veel voorlichting, zonder respectering van bestaande gevallen, zonder overgangsregeling en zonder compenserende maatregelen. Dit heeft tot gevolg dat velen die niet aan de kbb voorwaarden voldoen vanaf 2015 zijn geconfronteerd met een grote netto inkomensterugval. Buitenlands belastingplichtigen kunnen niet beïnvloeden of zij kwalificeren of niet. Het belastingverdrag tussen Nederland en het woonland bepaalt hoe het heffingsrecht over de diverse inkomensbestanddelen is verdeeld. Deze verdragen worden nu na elkaar vernieuwd, waardoor bij veel emigranten onzekerheid bestaat. Deze onzekerheid is er niet bij emigranten buiten het geografische gebied dat de kbb bestrijkt. Zij verliezen sinds 2015 hoe dan ook de belastingvoordelen. Onder de geëmigreerde gepensioneerden binnen dit gebied zijn het bijvoorbeeld degenen met een in Nederland belast overheidspensioen en een in het woonland belaste AOW, die door de regeling worden getroffen. Daar de Nederlandse overheid het doel heeft het heffingsrecht over alle fiscaal gefacilieerde pensioenen zo veel mogelijk aan zich te trekken zullen ook emigranten met een bedrijfspensioen in de toekomst belasting daarover moeten betalen in Nederland. Sommigen van hen worden met de negatieve effecten van de regeling kbb geconfronteerd. Bijzonder kwetsbaar zijn hierbij diegenen die ook in een ander land dan Nederland of het woonland hun pensioen opgebouwd hebben. Indien het heffingsrecht over dat deel van het pensioen aan dat land is toegewezen maakt de emigrant weinig kans te voldoen aan de 90% eis. Gezien de toenemende arbeidsmobiliteit neemt de kans op het niet langer voldoen aan de 90% eis daardoor toe.

Wij hebben de indruk dat de regeling is ingevoerd zonder al te veel onderzoek naar de consequenties ervan. Bij de behandeling in de Tweede Kamer zijn geen rekenvoorbeelden gegeven van die gevolgen. Pas bij de behandeling van het belastingverdrag met Duitsland was dit bij de Eerste Kamer wel het geval. De voorbeelden moesten aantonen, dat het met de consequenties van de regeling kbb wel meeviel, in ieder geval in vergelijking met de verminderde belasting op de AOW voor ontvangers van een Nederlands overheidspensioen in Duitsland als gevolg van het nieuwe belastingverdrag. Deze rekenvoorbeelden, die

aanduiden hoe de regering dacht over de effecten van de regeling kbb, geven inderdaad een tamelijk gunstig beeld. Ze zijn echter sterk geflatteerd en op één punt zelfs onjuist.

Uit berichten van onze leden blijkt dat door de regeling de belastingdruk behoorlijk kan oplopen. Vooral in geval van combinatie van meerdere aftrekposten komt dit voor. De hoogst gemelde teruggang in netto inkomen bedroeg 13.000 € per jaar, zijnde 50% van het netto inkomen. De niet meer aftrekbare hypotheekrente is hierbij doorgaans de grootste factor. Echter ook zonder deze post kunnen emigranten pijnlijk door de maatregel worden getroffen.

Grote inkomensverliezen als gevolg van de regeling kunnen alleen worden opgevangen door ingrijpende maatregelen zoals het verkopen van het eigen huis en/of remigreren. Het niet respecteren van bestaande gevallen komt voor betrokkenen hard aan.

Ook bestaat de indruk dat de uitvoering van de regeling kbb overhaast heeft plaatsgevonden. Dat begon met het in slechts drie vreemde talen beschikbaar stellen van de inkomensverklaring, die voor het kwalificeren benodigd is. Hierdoor konden emigranten in de meeste woonlanden de verklaring aanvankelijk niet ondertekend krijgen. Verder is de procedure voor de inkomensverklaring weliswaar aan de ministeries van financiën van de betrokken woonlanden gestuurd, maar er is geen garantie gevraagd dat deze landen wel actief wilden meewerken aan de afgifte hiervan. Indien een ministerie de onder zijn bevoegdheid staande belastingkantoren deze medewerking niet oplegt, is het de beslissing van de behandelende belastingfunctionaris of de inkomensverklaring wordt ondertekend - en dus of de Nederlandse belastingplichtige kwalificeert - of niet. Dat is o.i. een ongewenste situatie.

3. Voorstel

Wij aanvaarden dat het doel van de kbb regeling was, overeenstemming met het EU recht te bewerkstelligen. Op grond van bovenstaande overwegingen zijn wij van oordeel dat de regeling kbb in heroverweging zou moeten worden genomen, waarbij wordt gezocht naar versoepeling van de regeling dan wel een alternatief. Dit om te voorkomen dat een kleine groep emigranten zwaar wordt belast en een grote groep aspirant emigranten belemmerd wordt om naar een ander land binnen de EU te verhuizen. Verder zien wij niet in dat emigranten buiten de EER, Zwitserland en de BES-landen op voorhand zijn uitgesloten van belastingvoordelen. Net als bij het keuzerecht zou de regeling kbb ook op hen van toepassing kunnen zijn. Voor een versoepeling staan verschillende mogelijkheden open. Zo zou herinvoering van de keuze voor behandeling als binnenlands belastingplichtige kunnen plaatsvinden met weglating van de door het in het arrest Gielen getoonde bezwaren van het Europese Hof van Justitie, zoals deze in noodmaatregelen voordat de kbb werd ingevoerd al op afdoende wijze waren uitgewerkt. Een tweede mogelijkheid zou zijn de 90% eis te laten vallen en over te gaan op een systeem van proportionele toekenning van belastingvoordelen naar rato van het in Nederland belast inkomen als aandeel van het wereldinkomen. Naar onze mening laat de Schumacker jurisprudentie van het EHvJ, en het internationale recht dat in het algemeen toe, zeker als de bestaande clause blijft bestaan dat Nederland als bronland rekening mag houden met de door woonlanden al toegekende fiscale voordelen. Het minst ingrijpend zou zijn het overnemen van de door de Europese Commissie in de jaren negentig aanbevolen minimumgrens van 75% in plaats van 90%, zoals deze door sommige landen wel wordt gehanteerd. Deze methode is minder effectief dan de eerder genoemde, maar een grotere groep emigranten zou kunnen voldoen aan de voorwaarde.